

POSTANOWIENIE

Dnia 21 października 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Wojciech Katner

SSA Anna Kozłowska

w sprawie z powództwa W. N.

przeciwko Skarbowi Państwa - Wojskowej Prokuraturze Garnizonowej

w B. i Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w B. oraz Wojskowej Agencji Mieszkaniowej w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 października 2010 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 22 kwietnia 2010 r., sygn. akt I ACa (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2010 r. Sąd Apelacyjny, powołując się na art. 171 i 398⁶ § 2 k.p.c., odrzucił wniosek powoda o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku tego Sądu z dnia 14 października 2009 r. oraz skargę kasacyjną powoda od powołanego wyroku, przyjmując, że oba te środki zostały wniesione po upływie przepisane terminu.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że radca prawny P. G., który w dniu 16 kwietnia 2010 r. wniósł w imieniu powoda skargę kasacyjną z wnioskiem o przywrócenie terminu, został przez Okręgową Izbę Radców Prawnych wyznaczony pełnomocnikiem powoda już po upływie ustawowego terminu do wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 14 października 2009 r. W tej sytuacji uzasadnione było złożenie

przez niego wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi. Zgodnie z art. 169 § 1 k.p.c., pismo z wnioskiem o przywrócenie terminu wnosi się w ciągu tygodnia od czasu ustania przyczyny uchybienia terminu. Jeżeli przeszkodą uniemożliwiającą wniesienie skargi kasacyjnej był brak profesjonalnego pełnomocnika, przeszkoda ta ustaje z chwilą jego wyznaczenia i od tej chwili rozpoczyna bieg tygodniowy termin do złożenia wniosku o przywrócenie terminu.

Radca prawny P. G. został wyznaczony pełnomocnikiem powoda w dniu 23 marca 2010 r. Przed dniem 26 marca 2010 r. nie miał możliwości zapoznania się z aktami sprawy, gdyż w czasie od 11 marca do 26 marca 2010 r. akta te znajdowały się w Sądzie Okręgowym w B. Trzeba zatem przyjąć – stwierdził Sąd Apelacyjny – że przeszkoda, o której mowa w art. 169 § 1 k.p.c., ustała z chwilą zwrotu akt do Sądu Apelacyjnego oraz że tygodniowy termin z art. 169 § 1 k.p.c. rozpoczął bieg w dniu 26 marca 2010 r. i upłynął z dniem 2 kwietnia 2010 r. W tej sytuacji złożenie wniosku o przywrócenie terminu w dniu 16 kwietnia 2010 r. należy uznać za spóźnione. Skutkuje to jego odrzuceniem, a tym samym odrzuceniem wniesionej skargi kasacyjnej.

W zażaleniu na to postanowienie powód zarzucił Sądowi Apelacyjnemu naruszenie art. 169 § 1 w związku z art. 87¹ § 1 oraz art. 398⁵ § 1 i 2 k.p.c. przez błędne przyjęcie, że skarga kasacyjna z wnioskiem o przywrócenie terminu do jej wniesienia ulega odrzuceniu jako spóźniona. Powołując się na uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2009 r., III CZP 117/08 (OSNC 2009, nr 7-8, poz. 91), podniósł, że wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej mógł złożyć skutecznie w dniu, w którym miał możliwość wniesienia skargi, nie później jednak niż z upływem dwóch miesięcy od dnia zawiadomienia go o ustanowieniu pełnomocnikiem, czyli od dnia 6 kwietnia 2010 r. W konkluzji żalący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie zażalenie przysługuje tylko na postanowienie odrzucające skargę kasacyjną, jednak na wniosek żalącego rozpoznaniu podlega także postanowienie odrzucające jego wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej (art. 394¹ oraz art. 380 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c.).

Zgodnie z art. 169 § 1 k.p.c., pismo z wnioskiem o przywrócenie terminu wnosi się do sądu, w którym czynność miała być dokonana, w ciągu tygodnia od czasu ustania przyczyny uchybienia terminowi. Równocześnie z wnioskiem strona powinna dokonać

czynności procesowej (art. 169 § 3 k.p.c.). Spóźniony lub z mocy ustawy niedopuszczalny wniosek o przywrócenie terminu ulega odrzuceniu (art. 171 k.p.c.).

Odrzucając wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że przyczyna uchybienia terminowi ustała z chwilą wyznaczenia przez Okręgową Izbę Radców Prawnych radcy prawnego P. G. pełnomocnikiem żalącego, co nastąpiło w dniu 23 marca 2010 r.

Stanowisko to nie może być uznane za prawidłowe. Wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej oraz skarga kasacyjna od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 14 października 2009 r. zostały wniesione przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 7, poz. 45 – dalej: „ustawa z dnia 17 grudnia 2009 r.”). W obowiązującym wówczas stanie prawnym Sąd Najwyższy w powołanej przez żalącego uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 17 lutego 2009 r., III CZP 117/08, wyjaśnił, że przyczyna uchybienia terminowi do wniesienia skargi kasacyjnej przez pełnomocnika ustanowionego przez sąd ustaje w czasie, w którym ma on możliwość jej wniesienia, nie później jednak niż z upływem dwóch miesięcy od dnia zawiadomienia go o ustanowieniu pełnomocnikiem. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy podkreślił, że na tle określonego w art. 169 § 3 k.p.c. wymogu równoczesnego dokonania – wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu – czynności procesowej należy przyjąć, że ocena ustania przyczyny uchybienia terminowi powinna pozostawać w ścisłym związku z ustaleniem realnej możliwości dopełnienia określonej czynności procesowej. Dopóki możliwość ta nie ma rzeczywistego charakteru, dopóty nie można mówić o ustaniu przeszkody uniemożliwiającej dokonanie czynności procesowej, a więc o ustaniu przyczyny uchybienia terminowi.

Rację ma zatem żalący podnosząc, że w stanie prawnym sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 17 grudnia 2009 r. nie można było przyjmować, że przyczyna uchybienia terminowi do wniesienia skargi kasacyjnej ustała w dniu, w którym pełnomocnik z urzędu dowiedział się o swoim ustanowieniu. Poza tym Sąd Apelacyjny nie wskazał, na jakiej podstawie przyjął, że radca prawny P. G. już w dniu 23 marca 2010 r. dowiedział się o ustanowieniu go pełnomocnikiem żalącego. Według twierdzeń żalącego nastąpiło to dopiero w dniu 6 kwietnia 2010 r., a z akt sprawy wynika, że dopiero w dniu 2 kwietnia 2010 r. wpłynęło do Sądu Apelacyjnego pismo Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 24 marca 2010 r. informujące o wyznaczeniu radcy prawnego P. G. i równoczesnym zwolnieniu radcy prawnego M. C. Skoro jednak pismo z

wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej i skarga kasacyjna zostały wniesione w dniu 16 kwietnia 2010 r., to nie można było przyjąć, że termin tygodniowy przewidziany w art. 169 § 1 k.p.c. nie został zachowany. Zarzut naruszenia art. 169 § 1 k.p.c. trzeba zatem uznać za uzasadniony. W tej sytuacji konieczne stało się uchylenie zaskarżonego postanowienia w części odrzucającej skargę kasacyjną. Rozpoznanie na podstawie art. 380 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c. niezaskarżalnego postanowienia odrzucającego wniosek o przywrócenie terminu – wobec uwzględnienia zażalenia – pozwala na uchylenie tego postanowienia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2006 r., I UZ 40/05, OSNP 2007, nr 3-4, poz. 57 i z dnia 8 sierpnia 2007 r., I CZ 87/07, OSNC-ZD 2008, nr C, poz. 68). Dlatego też Sąd Najwyższy uchylił również postanowienie odrzucające wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. postanowił, jak w sentencji.